

ובשעה שפנסת ישראל יצאה לגלות, אמרה לפניו: הגידה לי שאהבה נפשי. אתה אהוב נפשי, אתה שכל אהבת נפשי בך, איכה תרעה? איך תזון את עצמך מעמק הנחל שלא פוסק, איך תזון את עצמך מהאור של העדן העליון. איכה תרביץ בצהררים, איך תזון את כל אלו האחרים שנשקים ממך תמיד?

ואני הייתי נזונית ממך בכל יום, ונשקית ומשקה את כל אותם המתחננים, וישראל נזונו בי, ועכשו שלמה אהיה פעטיה, איך אהיה מתעטפת בלי ברכות, כשיצטרכו אותן ברכות ולא ימצאו בידי. על עדרי חבריך, איך אעמד עליהם ולא אהיה רועה להם וזנה אותם. עדרי חבריך - אלו הם ישראל שהם בני האבות, שהם המרפכה הקדושה למעלה.

אמר לה הקדוש ברוך הוא: תעזבי את שלי, שהרי שלי הוא דבר נסתר מלהודע. אבל - אם לא תדעי לך, לעצמך, הרי לך עצת. היפה בנשים, כמו שנאמר הנך יפה רעיתי. צאי לך בעקבי הצאן - אלה הם הצדיקים שהם נדשים בין העקבים, ובשבילים נתן לך כח לעמד. (ועם כל זה) ורעי את גדיתיך על משכנות הרועים - אלו הם תינוקות של בית רבן שהעולם מתקיים בשבילים, ונותנים כח לכנסת ישראל בגלות. משכנות הרועים - אלו בתי רבן, מקום בית המדרש שתמיד נמצאת בהם התורה.

דבר אחר אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו' - בא ראה, בשעה שצדיקים נמצאים בעולם, ואותם תינוקות של בית רבן נמצאים ועוסקים בתורה, יכולה

ובשעתא (דף י"ז ע"ב) דפנסת ישראל נפקת בגלותא, אמרת קמיה, הגידה לי שאהבה נפשי, אנת רחימא דנפשאי, אנת דכל רחימו דנפשי בך. איכה תרעה, איך תזון גרמך, מעמיקא דנחלא דלא פסיק. איך תזון גרמך מנהירו דעדן עלאה. איכה תרביץ בצהררים, איך תזון לכל אינון אחרנין דאשתקיין מנך תדירא.

ואנא הוינא אתזנא מנך בכל יומא, ומשתקיא, ואשקינא לכל אינון תתאי, וישראל אתזנו בי, והשתא שלמה אהיה כעוטיה, איך אהוי מתעטפא, בלא ברכאן, פד יצטרכוון אינון ברכאן, ולא ישתפחוון בידי. על עדרי חבריך, היאך איקום עליהו, ולא אהיה רעינא להו, וזנא להו. עדרי חבריך, אלין אינון ישראל, דאינון בני אבהן, דאינון רתיכא קדישא לעילא.

אמר ליה קדשא בריך הוא, שבוק אנת דידי, דהא דידי מלה טמירא הוא לאתידע. אבל אם לא תדעי לך, לגרמך, הרי לך עיטא. היפה בנשים, כמה דאת אמר הנך יפה רעיתי. צאי לך בעקבי הצאן, אלין אינון צדיקייא, דאינון נדשין בין עקבין, ובגיניהון יהיב לך חילא לקיימא. (ועם כל דא) ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים, אלין אינון תנוקות של בית רבן, דעלמא מתקיימא בגיניהון, ויהבין חילא לפנסת ישראל בגלותא. משכנות הרועים, אלין בתי רבן אתר בית מדרשא דאשתכח אורייתא בהון תדירא.

דבר אחר אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו'. תא חזי, בשעתא דצדיקייא אשתכחו בעלמא, ואינון תנוקות של בית רבן משתפחי ולעאן באורייתא, וכלא פנסת ישראל לקיימא

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד עִמָּם בְּגִלוּת.
וְאִם לֹא, כְּבִיכּוֹל הִיא וְהֵם אֵין
יְכוּלִים לְהִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם. וְאִם
נִמְצְאִים צְדִיקִים, הֵם נִתְפָּסִים
בְּרֵאשׁוֹנָה. וְאִם לֹא, אוֹתָם הַגְּדִיִּים
שֶׁהָעוֹלָם מִתְקַיֵּם בְּשִׁבְלָם
נִתְפָּסִים בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מִן הָעוֹלָם, אַף
עַל גַּב שְׂאִין נִמְצָא בָהֶם חֲטָא.
וְלֹא זֶה בְּלַבָּד, אֲלֵא מִרְחִיק מִמֶּנּוּ
אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְגוֹלָה לְגִלוּת.
זֶהוּ שְׂכֵתוֹב, אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ
יְחַטָּא לְאַשְׁמַת הָעָם. לְמָה יְחַטָּא?

לְאַשְׁמַת הָעָם. מִשׁוּם חֲטָאֵי
הָעוֹלָם שֶׁגָּרְמוּ אֶת זֶה, לְאַשְׁמַת
הָעָם וְדָאֵי, וְלֹא לְאַשְׁמַתוֹ. יְחַטָּא
- יִגְרַע טוֹבוֹ וְדִין דִּין בְּכָל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים א א) וְהִיִּיתִי אֲנִי
וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים. דְּבַר אַחֵר
אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ - זֶה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, כְּפִי שְׂאֲמַרְנּוּ. יְחַטָּא
- יְחַסֵּר מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּמִהָעוֹלָם,
שֶׁלֹּא נוֹתֵן לָהֶם סְפוּק הַבְּרָכוֹת.
לְמָה? זֶהוּ לְאַשְׁמַת הָעָם וְדָאֵי,
זֶה בְּשִׁבְלֵי הַחֲטָא שֶׁל הָעָם.

אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ יְחַטָּא. רַבִּי
יִצְחָק פָּתַח, (שְׁמוֹת לב) זָכַר
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל
עֲבָדָיו, הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה. כִּי
הִיא צְרִיף לְכַתּוּב: זָכַר לְאַבְרָהָם
וּלְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל. מַה זֶה
לְיִצְחָק? אֲלֵא כִּי שְׁנִינּוּ, בְּכָל
מְקוֹם הַשְּׂמָאל נִכְלַל בְּיָמִין, וְהוּא
בְּכָלֵל שֶׁל הַיָּמִין. שְׁהִימֵן הַזֶּה
מִתְקַן לְעוֹלָמִים לְהַכְלִיל בּוֹ אֶת
הַשְּׂמָאל, וְעַל פֶּן לֹא חָלַק, כְּדִי
לְהַכְלִיל אוֹתוֹ בְּאַבְרָהָם. וּמִשׁוּם
כִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק (דוּקָא) כָּלֵל
אַחֵד. (אָבֵל) וּלְיִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי הוּא
אוֹחֵז בְּכַפְּיוֹ (בְּכַתְּפוּי) אֶת שְׁנֵיהֶם,
וְהוּא שְׁלָם בְּכָל.

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ. שְׁבוּעָה
נִשְׁבַּע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבוֹת,
בְּאַבוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה, זֶהוּ שְׂכֵתוֹב

עֲמָהוֹן בְּגִלוּתָא. וְאִי לָאו, כְּבִיכּוֹל הִיא וְאִינּוֹן
לֹא יְכַלִּי לְאַתְקַיֵּימָא בְּעַלְמָא. וְאִי זְפִאִין
אַשְׁתְּכַחוּ, אִינּוֹן אֶתְפָּסֵן בְּקַדְמִיתָא. וְאִי לֹא,
אִינּוֹן גְּדִיִּין דְּעַלְמָא מִתְקַיֵּימָא בְּגִינִיהוֹן,
מִתְפָּסִין בְּקַדְמִיתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא סְלִיק
לוֹן מְעַלְמָא, אַף עַל גַּב דְּלֹא אַשְׁתְּכַח בְּהוּ
חוּבָה. וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּדֵי, אֲלֵא רְחִיק מִגְּוִיָּה
לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְאַתְגְּלִיָּיא בְּגִלוּתָא.

הָדָא הוּא דְכָתִיב אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ יְחַטָּא
לְאַשְׁמַת הָעָם. אֲמַאי יְחַטָּא. לְאַשְׁמַת
הָעָם, בְּגִין חוּבֵי עַלְמָא דְגָרְמוּ הֵאֵי, לְאַשְׁמַת
הָעָם וְדָאֵי, וְלֹא לְאַשְׁמַת דִּילֵיהּ. יְחַטָּא: יִגְרַע
טוֹבִיָּה, וְדָאִין דִּינִיָּה בְּכָלֵא, כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר (מְלָכִים א א) וְהִיִּיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים.
דְּבַר אַחֵר אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ, דָּא קְדֻשָׁא בְּרִיף
הוּא כְּדִקְאֲמַרְן. יְחַטָּא, יִגְרַע מִן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
וּמְעַלְמָא, דְּלֹא יְהִיב לְהוֹן סְפוּק בְּרַכָּאֵן. אֲמַאי.
אִיהוּ לְאַשְׁמַת הָעָם וְדָאֵי, בְּגִין חוּבָה דְּעַמָּא
הִיא.

אִם הִפְהֵן הַמְּשִׁיחַ יְחַטָּא. (ויקרא ד) רַבִּי יִצְחָק
פָּתַח, (שְׁמוֹת לב) זָכַר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדָיו, הֵאֵי קָרָא קְשִׁיא, הֵכִי מִיבְעִי
לֵיהּ לְמַכְתָּב, זָכַר לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל,
מַאי לְיִצְחָק. אֲלֵא הֵכִי תְנִינּוּ, בְּכָל אַתְר
שְׂמָאלָא אֶתְפְּלִיל בְּיָמִינָא, וּבְכָלֵלָא דִימִינָא
הוּא. דְּהֵאֵי יְמִינָא, אֶתְתַּקְּנַת לְעַלְמִין, לְאַכְלֵלָא
בֵּיהּ שְׂמָאלָא. וְעַל דָּא לֹא פְּלִיג, בְּגִין לְאַכְלֵלָא
לֵיהּ בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם. וּבְגִין כִּי לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק (דוּקָא) כָּלֵלָא חֵד. (אָבֵל) וּלְיִשְׂרָאֵל, דְּהֵא
בְּתַרוּוִיָּיהוּ אַחִיד לוֹן בְּגַדְפּוּי (ס"א בְּכַתְּפוּי), וְהוּא
שְׁלָם בְּכָלֵא.

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ. אוּמָאָה אֲוִמֵי קְדֻשָׁא
בְּרִיף הוּא לְאַבְהֵן, בְּאַבְהֵן דְּלַעִילָא הָדָא